

Konec demokracije v Nemčiji? - Veterani se ne dajo izgnati

HITLER NAPOVEDUJE VLADO NASILJA PO VOLITVAH PRIHODNJO NEDELJO IN UDUŠITI NAMERAVA VSE DRUGE POLITIČNE STRANKE. — NJEGOVI PRISTAŠI OBETAJO SMRT NASPROTNIKOM FAŠISTOV.

Berlin, Nemčija. — Prihodnja nedelja pomeni za Nemčijo prehod v novo dobo. Tako je napovedal fašistični poglavar Hitler preteklo sredo na volilnem shodu svoje stranke, katerega se je udeležila ogromna množica, okrog 100 tisoč oseb. V nedeljo se vrše namreč volitve v nemški državni zbor in Hitler je popolnoma siguren, da bo prodril s svojo stranko, in to svojo sigurnost je izrazil s sledečimi besedami:

„Naš cilj je, da pometemo z vsemi tridesetimi strankami, ki točasno obstoje v naši deželi. Nemci moramo biti zedinjeni narod. Stojimo pred veliko zgodovinsko odločitvijo. Trinajstletna doba nazadovanja se približuje koncu.“ S to „trinajstletno dobo“ je Hitler menil čas, ko je v Nemčiji bila republika. Da namerava uvesti v državni upravi popolni preobrat, ako zmagata s svojimi fašisti, je napovedal s sledečo izjavo:

„31. julij mora odpraviti vladno demokracijo in marxizma iz Nemčije in upostaviti na njega mesto režim discipline, narodne zavednosti in sile. Mi ne verujemo na možnost mednarodne pomoči za Nemčijo, marveč samo v pomoč, ki leži v naši lastni moči.“

Se bolj odkritosrečno, kakor Hitler sam, pa so nekateri njegovi pristaši napovedali, kako bodo fašisti „vladali“, ako pridejo do moči. Tako se je izrazil min. predsednik dežele Oldenburg, kjer so fašisti v premoči, da se bodo „glave trkljale po tleh“, kadar bo Hitler prišel do moči. Enako klemenito izjavo je podal ta fašist še ob drugi priložnosti, namreč na nekem političnem shodu, kjer je nasprotnikom fašistov zagrozil sledeče: „Garaniram vam, da bomo te umazane pse obesili in jih pustili vinski seti, dokler ne bodo krokarji opravili svoje delo z njimi.“

Splošno se čimdalje bolj širijo govorice, da se bodo fašisti s svojo armado nasilno postavili nemške vlade, ako bodo pri volitvah slučajno poraženi.

VZPODBUDA ZA MLADO-POROČENCE

Rim, Italija. — Tukajšnja vlada je prišla na neko idejo, s katero misli, da bo okorajžila mlade ljudi, da se bodo raje odločili za ženitev. Odredila je namreč, da se mladim parom, ki gredo na ženitovanjsko potovanje, zniža vožnja na vlakih do Rima in nazaj za 80 odstotkov. Da bodo deležni te ugodnosti, morajo pari kupiti vozni listek pred potekom enega tedna po poroki in se morajo pri nakupu izkazati s poročnim listom. — Zadnje čase se je število porok znižalo in s to odredbo hoče vlada vzbuditi zanimanje za ženitev.

TEŽAVE Z VETERANI

Veterani, ki so se naselili v starih vladnih poslopjih, se upirajo vsem ukazom, da bi jih zapustili.

Washington, D. C. — Tukaj taboreči veterani dajeja zdaj še federalni vladi dosti posla in zaradi njih je moral predsednik Hoover sklicati sejo svojega kabineta, da se posvetuje, kaj storiti s trdovratnimi možakarji.

Gre namreč za to, da se veterani z lepa odpravijo, ali pa s silo vržejo iz starih vladnih poslopj ob Pennsylvania Ave., katere namerava vlada podpreti in na njih mesto postaviti nova poslopja. Z delom bi se že pričelo, a zadržujejo ga le veterani, ki ne marajo pod nobeno ceno poslopj zapustiti. Že štirikrat so jim tekom tega tedna distriktna in mestna policija napovedale rok, do kdaj se morajo izseliti, a vedno je rop potekel, ne da bi se veterani za to zmenili.

Tak rok je zopet potekel v sredo zjutraj. Mestni policijski ravnatelj je sam prišel na lice mesta in pozval veterane, naj zapuste poslopja. Veterani so mu odgovorili le s smehom. Ravnatelj, ki je sam član veteranske organizacije, se je obrnil in odšel ter sporočil distriktnim komisarjem, da on brez pismenega povelja ne bo uporabljal sile, marveč, da naj oni to store, ako hočejo. Distriktni komisarji pa so javili naprej Beli hiši, da tudi oni ne marajo uporabljati sile, in naj si Bela hiša pokliče vojaštvo na pomoč za to delo. Hooverja je to razsrdilo in sklical je sejo kabineta, kaj bi se dalo storiti. Do četrtega poselne se ni še nič storilo, da si bili k poslopjem že poslani delavci, da prično poslopja razdirati.

ILLINOIS PREJEL POSOJILJO

Washington, D. C. — V sredo je vladna rekonstrukcijska finančna korporacija nakazala državi Illinois v podporo brezposelnim znesek treh milijonov dolarjev. To je pa znatno manj, kakor se je pričakovalo. Governor Emmerson je namreč zapisal za 10 milijonov. Senator Lewis je takoj protestiral proti nakazilu te male svote, rekoč, da to ne bo niti dovolj, da se povrne bankam, ki so državni pomožni akciji posodile večje zneske na račun tega vladnega posojila. — Korporacija je podala izjavo, da naj vsaka država v prvi vrsti sama išče kako odpmoč v svojem lastnem delokrogu in šele potem naj se obrne za pomoč na federalno vlado.

SIRITE AMER. SLOVENCIA!

ARGENTINSKI ATLETI SE ZABAVAJO

Med tem, ko argentinski atleti pričakujejo otvoritev mednarodnih olimpijskih iger v Los Angeles, si privoščijo raznovrstno razvedrilo. Na sliki jih vidimo, ko so si priredili svoj piknik, na katerem pečejo janjca na ražnju.

ZOPET NOVA KONFERENCA

4. avgusta se otvori nova razorožitvena konferenca.

Pariz, Francija. — Komaj se je zadnja razorožitvena konferenca klaverno končala, že zopet pripravljajo velike glave sestaneke nove take konference, ki se ima pričeti v najkrajšem času, namreč 4. avgusta. Mesto zborovanja bo London. Udeležile se je bodo Zed. države, Anglija, Francija, Japonska in Italija. Razpravljati se namerava na njej predvsem redukcija v mornarici. Obetati si ni dosti uspeha, kajti že zdaj obstoja velikanska razlika med dvema glavnima načrtoma, namreč Hooverjev in Baldwinovim.

MESTO BO PREIZKUŠALO PIJAČE

San Francisco, Cal. — Tukajšnji zdravstveni urad je objavil, da bo v svojih laboratorijih brezplačno preizkusil vse vzorce opojnih pijač, ki mu bodo prenešene v analizo. To se sicer ne bo popolnoma skladalo s prohibicijsko postavo, vendar je zdravstveni urad mnenja, da je treba v prvi vrsti čuvati zdravje in življenje državljanov. Tekom zadnjih par dni so namreč tri osebe umrle, ko so pile zastrupljeno žganje.

PRIČAKUJEJO KONEC SUŠI

New York, N. Y. — Znana francoska trvdka Mouquins, ki je pred prohibicijo v velikih množinah izvažala vino v Zedinjene države, pričakuje, da se bo v kratkem zopet povrnila njena dobra kupčija. — Neki nje član se je namreč izrazil, da je trvdka nakupila milijon galonov francoskih vin, ki jih ima pripravljene, da jih bo odposlala v Ameriko, kakor hitro se sedanja Volsteadova postava omili. To se bo zgodilo po mnenju trvdke najkasneje v poldrugem, ako že ne v enem letu.

KRIŽEM SVETA SMRT ZA MORILCA

East St. Louis, Ill. — Tukajšnje mesto je problem, kako bi se znižali stroški za upravo mesta, rešilo na ta način, da je določilo, da bodo mestni uslužbenci dobili na mesec plačo le za tri tedne, dočim bodo morali delati polne štiri tedne.

Havana, Kuba. — Tukajšnje mesto je zelo razburjeno vsled nenadnega izbruha nalezljive bolezni tifusa. Tekom 24 ur je prišlo poročilo o 32 slučajih obolezlosti, od katerih je pet oseb umrlo.

London, Anglija. — Zločinstvo v tem mestu je zadnji dve leti znatno napredovalo, kakor se razvidi iz poročila polic. ravnatelja. Lansko leto so sodišča obravnavala 5600 več slučajev kakor l. 1930.

Buenos Aires, Argentina. — Kakor so izsledile poštne oblasti, je v državi Urugvaj glavni stan južnoameriških komunistov. Tja dobivajo propagandne pamflete iz Evrope in od tam jih potem pošiljajo po celem kontinentu.

ROOSEVELT PRIČNE S KAMPANJO

Albany, N. Y. — Koncem tega tedna, v soboto, bo imel governor Roosevelt svoj prvi kampanjski govor kot predsedniški kandidat. Govoril bo preko radio na NBC system, in sicer med 8. in 8:30 zvečer, vzhodni poletni čas. V tem svojem govoru bo v prvi vrsti obravnaval platformo demokratske stranke.

Z LESOM PLAČUJEJO DAVKE

Celovec, Koroška. — Kakor povsod drugod so tudi na Koroškem žepi kmetov docela izsušeni in prebivalstvu je nemoogoče, da bi poravnali svoje davčne račune. V tej stiski je deželna vlada objavila preteklo sredo, da kmetje lahko plačajo davke s svojimi smrekami in drugim lesom, katerega vrednost se bo zaračunala po dnevnih tržnih cenah.

Atentator na francoskega predsednika obsojen na smrt.

Pariz, Francija. — Večdnevna obravnava pred porotniki proti Paulu Gorgulovu, Rusu, ki je 6. maja napravil atentat na takratnega predsednika francoske republike, Paula Doumerja, in ga ubil, se je končala v sredo. Porotniki so spoznali obtoženca krivim umora in obsojen je bil na smrt z obglavljenjem pod giljotino. Kakor se je državni pravnik izrazil, se umor ne bo spravljal v zvezo s kakimi političnimi motivi, ampak se ga bo smatralo kot navaden umor.

MANDŽURIJA IZDALA ZNAMKE

Harbin, Mandžurija. — Ker je Kitajska ukinila svojo poštno službo po celi Mandžuriji, je bila nova država Mandžurija prisiljena, da je izdala sama svoje poštne znamke. — Nekatero od njih nosijo sliko Henrika Pu-ji, bivšega kitajskega cesarja in sedanjega predsednika mandžurske vlade. Ker mandžurska vlada še ni priznana od tujezemstva, bo poštne zadeve vzela za njo v svojo oskrbo Japonska.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA

Chicago, Ill. — V stanovanju na 1936 W. Garfield Blvd. je prišlo preteklo sredo zvečer do prepira med zakoncem 49letnim Jos. Pollack in njegovo 29letno ženo Dorothy, ki se je končal s tem, da je žena potegnila samokres in moza ustrelila. Ranjeni je umrl takoj po prihodu v bolnico. V svoj zagovor navaja žena, da je izvršila čin v silobranju, češ, da jo je mož hotel napasti z nožem. Preprič se je pričel, ko je žena očitala možu, da ima razmerje z neko drugo žensko.

Iz Jugoslavije.

ŠPIJONAŽNI PROCES V BELGRADU; VSI OBTOŽENI PRIZNALI, DA SO BILI V MADŽARSKI ŠPIJONAŽNI SLUŽBI IN DA SO JIH NAJELI MADŽARSKI POLICIJSKI AGENTJE. — SMRTNA KOSA. — RAZNE NOVICE

Nadaljevanje in konec špijonažne razprave

Že v torek, 26. julija, je naš list poročal na tem mestu o veliki špijonažni aferi, ki se je 8. julija pričela pred belgradskim državnim sodiščem. Tri-dnevna sodna razprava se je končala v ponedeljek, 11. julija. Obtoženci so vsi priznali pred državnim sodniškim, da so bili v madžarski špijonažni službi, v katero so stopili večinoma za to, da pridejo do kakega denarja. Tako prvi obtoženec Josip Takač, da je šel na Madžarsko iskat pravi obtoženec Josip Takač, da je šel na Madžarsko iskat

njim. Ker ga ni ugledal, je skočil v vodo in plaval do neke skale, odkoder je v vodi zagledal truplo svojega tovariša, katerega je najbrže zadela kap, da je utonil. Dvakrat se mu je izmuznilo truplo iz rok in šele tretjič se mu je posrečilo, da ga je spravlil iz vode. Vsi poizkusi, da bi tovariša zopet oživil, so bili brezuspešni. Witzler je bil šele 23 let star in je bil doma iz Maribora.

Promocija

Na tehniški fakulteti ljubljanske univerze je diplomiral za inženjerja za gradbene stroke Rudolf Jenko iz Novega mesta.

Nesreča

V tovarni Viktorja Glaserja v Rušah na Štajerskem, kjer izdelujejo zabočke za razpošiljanje sadja, je Antonu Urnautu stroj odrezal prste na eni roki.

Kobilice v Hercegovini

Kakor poročajo iz Mostarja, so se v tamošnji okolici pojavile kobilice v velikih množinah, ki so napravile mnogo škode.

Smrtna kosa

V Ljubljani je umrl Karel Potokar, knjigovez učiteljske tiskarne. — V Novi vasi pri Ptarju je umrl Franc Bračić, posestnik in gostilničar. — V Št. Jurju bb južni žel. je umrl Franc Grezina, večletni cerkveni ključar in župan. — V Ljubljani je umrl Ignacij Heršič, poštni oskrbnik v pokouju.

Težka nesreča

Pri popraviljanju fasade neke visoke hiše v Mariboru je z višave 8 m zgrmel z odra zidar Miha Štrucelj in obležal nezavesten.

Zlata poroka

Zakonca Jurij in Elizabeta Mikl, rojena Detterbach iz Dračkovc sta pred kratkim obhajala v Mali Nedelji zlato poroko v družbi številnih otrok, vnukov in vnukinj.

Najmodernejša stavba

Najmodernejša stavba v Mariboru je palača hranilnice Dravske banovine, ki stoji na mestu razpadajoče rojstne hiše admirala Tegetthofa.

Stare grobove odkopujejo

V Belgradu so nedavno ponovno naleteli na starorimske grobove in sicer na stavbišču cerkve sv. Marka, kjer kopljeje delavci temelj za novo monumentalno zgradbo. Grobovi so po morali biti že enkrat odkopani in izropani vseh dragocenosti, ker razen kosti niso našli v grobih ničesar. Znano je, da so Rimljani svojim dragim pokladali v grobove razne dragocene darila.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891. The first and the Oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Naročnina: Za celo leto \$5.00, Za pol leta 2.50, Za četrt leta 1.50.

POZORI! Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Katoliški Slovenci na delo!

Ze dvakrat smo tekem tega meseca opozorili naše naročnike, naj vsak, ki more, stori svojo dolžnost do lista.

Od 1. julija t. l. naprej je kongres zvišal poštnino na časopisje za skoro tretjino.

Sirom Združenih držav je zadnje dve leti podleglo, ozir. prenehale izhajati okrog 1000 dnevnikov, ameriških in tujezemskih.

Kako bo za naprej, je veliko vprašanje. Na to vprašanje je potrebno, da odgovorimo vsi, katerih se tiče to vprašanje.

Povdariti moramo, da vprašanje slovenskega katoliškega dnevnika je nas vseh.

Pokojni veleč. g. monsignor Buh, ki je ta list pred 40 leti spravil na noge in na katoliško podlago, tega ni storil samo radi sebe.

Istotako osebje okrog lista, lista ne potrebuje, saj so z njim same žrtve in trud in delo.

To, dragi prijatelji in somišljeniki "A. S.", so vprašanja, ki se tičejo vseh naš katoliških Slovencev v Ameriki!

"Amerikanski Slovenci" potrebuje sodelovanja od vseh svojih prijateljev in somišljenikov.

Pomoč je nuja in to ne v besedah, pač pa v dejanjih! Vsak naročnik naj kaj stori v svoji bližini in to brez odlašanja, pa bo pomoč tukaj.

Ako pa ne bo in bomo katoliški Slovenci še v naprej samo jamrali in gledali od strani, kako se peha katoliški dnevnik za obstoj v teh razmerah, potem pa pada na nas vse odgovornost za katoliški list, če bo prisiljen na ukinjenje dnevnika.

To vprašanje je važno in dolžnost naš vseh je, da se zanimamo zanj!

Radikalizem ali aktivizem

Nekaj novega, velikega, osvobodjujočega sili na dan skozi vso stisko, krize in obup. To čutimo po vsem svetu.

Vzlic vsem mogočim volitvam, ki smo jih že doživeli, stojimo še vedno pred to edino volitvijo: Radikalizem ali aktivizem.

dati, da je njihov čas minul. Kar danes pretresa trhlo tramovje, ni nikak običajen pomladni vihar, ki vrši skozi mladi gozd, marveč nekaj čisto drugega.

V čem se razlikujeta radikalizem in aktivizem? Radikalizem ostaja pri nazorih in bojih, ki izvirajo iz čustva, ki nekako magično zableste in omamijo, ki utegnejo včasih razviti orjaško dinamiko, ki so pa kljub temu podobni silnemu zublju goreče slame, po katerem ne ostane niti prida pepela.

Ali nam niso velike papeške enciklike zadnjih let nanovo podarile prečudnih spoznanj? Ali se niso vse porodile iz globokega umevanja za sedanost in bodočnost? Ali ne vidimo, kako se za vsako visoko dviguje tihi Vatikan, odkoder se ozira po vsem svetu?

Kdor je enkrat to misel doumel, od tega zbeži pokoj povprečnega meščana. Ta neprestano preudarja, kaj bi mogel na svojem mestu in v svoji brezposelnosti storiti celo za Boga samega.

Ta aktivizem raste od zunaj navzven. V bistvu ni nič drugega kakor ob sebi umevna delavnost v Kristusu prerobjenega človeka.

za blagor našega naroda. — Ravno te filmske slike so zvezane z jako velikimi stroški. Zato je pa dolžnost naša, da se udeležimo takih prireditvev, ki so v korist nam vsem.

Nekaj novic iz naše naselbine. Prvo, kar moram poročati je to, da smo Slovenci pri nas lahko hvaležni, da še nismo občutili današnje depresije.

SLIKE IZ DOMOVINE V GIRARDU

Girard, Ohio. Nekaj novic iz naše naselbine. Prvo, kar moram poročati je to, da smo Slovenci pri nas lahko hvaležni, da še nismo občutili današnje depresije.

KNJIGA O STAJSERKI SE MU DOPADE

Milwaukee, Wis. Cenjeno uredništvo: — Knjiga o Stajerski, katero sem naročil zadnji teden, sem prejel in rečem, da je zelo zanimiva.

Pri nas v Milwaukee se razmere kotitajo naprej po starem. Dela nič in Bog ve, kedaj ga bo kaj. Večina ljudi prejema od mesta podporo in tako gre naše življenje naprej.

Naj zadostuje in pozdravljaj vse čitatelje tega lista, kateremu želimo veliko uspeha v tem, da bi naročniki točno našemu narodnemu boritelju, plačevali naročnino, pa tudi kaj je izvršil že toliko plodonosnega dela kot naš pionir, Eden iz Stajerske.

Eden iz Stajerske. Naj zadostuje in pozdravljaj vse čitatelje tega lista, kateremu želimo veliko uspeha v tem, da bi naročniki točno našemu narodnemu boritelju, plačevali naročnino, pa tudi kaj je izvršil že toliko plodonosnega dela kot naš pionir, Eden iz Stajerske.

ZBOROVANJE VLAGATELJEV KASPAR AMERICAN STATE BANKE

Chicago, Ill. Vlagateljji Kaspar American State banke so prejeli pismeno povabilo, podpisano od Geo. Mattmillerja kot nekakega predsednika pripravljalnega ali sklicevalnega odbora, da se uležeje seje vlagateljv v sredo, dne 27. julija zvečer v češko - ameriški dvorani na 18. cesti.

Sejo je otvoril znani češki ugledni rojak Mr. John Čerčevnik, ki je v kratkih besedah pojasnil pomen sklicanega zborovanja in obenem je naznanil, da predsednik sklicevalnega odbora je vsled važnih opravkov odsoten in da je bil vsled tega on naprošen, da otvori sejo.

Takoj za tem je podal poročilo neki drugi češki odvetnik glede dosedanjega dela v Kasparjevi banki.

AB R H Total 36 9 11

F. Kremesec, cf. 3 2 2, J. Zefran, 1b-p 5 2 2, M. Pichman, lf. 4 2 2, V. Kremesec, p-1b 4 3 2, St. Kozek, c. 4 0 1, F. Kozek, ss. 5 0 1, L. Mladich, 3b. 2 0 0, L. Skala, 2b. 5 0 1, J. Chernich, rf. 1 0 0, G. Kremesec, rf. 3 0 0, J. Zihel, ph. 1 0 0

W. Kure, rf. 3 1 0, M. Kaiser, rf. 2 1 1, F. Stepachin, cf. 6 5 5, L. Kerzich, 1b. 6 1 1, F. Ude, ss. 5 3 3, J. Brod, 3b. 6 3 4, C. Grill, 2b. 5 1 0, J. Korenčan, lf. 3 3 1, F. Grill, c. 4 1 1, L. Kovacic, p. 5 2 3

AB R H Total 45 21 19

St. Aloysius 4 2 0 0 1 0 2 0, St. Stephen No. 2 5 3 1 4 1 1 2 x

Errors—F. Grill (2), F. Kozek (2), S. Kozek (6), N. Kaiser, Skala (2), V. Kremesec, Zefran, Ude, C. Grill, Brod, Pichman.

Two Base Hits—Kovacic (3) Brod, Pichman.

Struck out—by Kovacic 11, by V. Kremesec 8; by Zefran 5, Base on Balls—off Kovacic 5; off V. Kremesec 3; off Zefran 1.

Double Plays—Ude to C. Grill to Kerzich.

Bedak, vedno najde drugega bedaka, da ga občuduje.

Mnogi ljudje zabavljajo več iz navade, kakor iz potrebe.

S preobilico pojmov dvajsetega stoletja človeštvo prav tako ne ve kaj početi, kot ni vedelo v starem veku s tistimi redkimi.

Kadar pride do nevoščljivosti in prepiranja, je človek hujši od petelina.

jo, da se s tem prinranijo stroški za odvetnike itd. Dejal je: Pri tako veliki urstavnosti kakor je to, so skušnjave za kake odvetnike velike, da bi vsak za posamezne skupine vlagateljv nastopal. Da se to omeji, se lahko vlagateljji združijo in imajo en sam odbor za pravniška, ki naj posreduje v tej zadevi, in bodo stroški toliko manjši.

Spregovorilo je še par drugih in končno se je naložilo odboru, da naj stopi v stik s preglednikom kakor tudi bišim upravnim odborom banke ter naj deluje po najboljši moči za interese vlagateljv in kadar treba, naj zopet obvesti vlagateljv bodisi za sejo ali kakor že bodo kazale razmere.

ST. STEPHEN'S KSKJ. Chicago, Ill. Sunday, July 24, 1932, St. Stephen's No. 2 stepped out and won a slugging ball game by the score of 21 to 9.

St. Stephen's No. 1 won their fourth league game. "Hurricane Hendrick" Basco defeated Waukegan Boosters by the score of 7 to 6.

St. Aloysius AB R H Total 36 9 11

F. Kremesec, cf. 3 2 2, J. Zefran, 1b-p 5 2 2, M. Pichman, lf. 4 2 2, V. Kremesec, p-1b 4 3 2, St. Kozek, c. 4 0 1, F. Kozek, ss. 5 0 1, L. Mladich, 3b. 2 0 0, L. Skala, 2b. 5 0 1, J. Chernich, rf. 1 0 0, G. Kremesec, rf. 3 0 0, J. Zihel, ph. 1 0 0

W. Kure, rf. 3 1 0, M. Kaiser, rf. 2 1 1, F. Stepachin, cf. 6 5 5, L. Kerzich, 1b. 6 1 1, F. Ude, ss. 5 3 3, J. Brod, 3b. 6 3 4, C. Grill, 2b. 5 1 0, J. Korenčan, lf. 3 3 1, F. Grill, c. 4 1 1, L. Kovacic, p. 5 2 3

AB R H Total 45 21 19

St. Aloysius 4 2 0 0 1 0 2 0, St. Stephen No. 2 5 3 1 4 1 1 2 x

Errors—F. Grill (2), F. Kozek (2), S. Kozek (6), N. Kaiser, Skala (2), V. Kremesec, Zefran, Ude, C. Grill, Brod, Pichman.

Two Base Hits—Kovacic (3) Brod, Pichman.

Struck out—by Kovacic 11, by V. Kremesec 8; by Zefran 5, Base on Balls—off Kovacic 5; off V. Kremesec 3; off Zefran 1.

Double Plays—Ude to C. Grill to Kerzich.

Bedak, vedno najde drugega bedaka, da ga občuduje.

Mnogi ljudje zabavljajo več iz navade, kakor iz potrebe.

S preobilico pojmov dvajsetega stoletja človeštvo prav tako ne ve kaj početi, kot ni vedelo v starem veku s tistimi redkimi.

Kadar pride do nevoščljivosti in prepiranja, je človek hujši od petelina.

Na jahališču. — Se nikdar nisem sedela na konju, — je dejala dama jahalnemu učitelju.

Zelo lepo, — je odvrnil ta, — tur imam konja, na katerem se ni nihče sedel. Ta bo menda prav za vas.

Pred sodiščem. — Sodnik zaudeno: Kaj, svoje prvotno priznanje naenkrat preklicujete?

Obtoženc: Da, gospod sodnik, ker me je zagovornik prepričal, da sem nedolžen.

Sreča. — Jera: Neznosno je, da mi mož vedno govori o svoji prvi ženi.

Jurče: Ti imaš še srečo. Moja žena mi pa neprestano govori o možu, ki ga vzame po moji smrti.

Priden sinko. — Danes si bil priden, Janezek, in zato lahko pojedš jabolka, ki so spravljena v shrambi.

Ne morem jih pojedti, mamica. — Zakaj pa ne? — Ker sem jih že pojedel.

Dober računar. — Dobrodušni stric deli nečakoma bonbone, — Janezek, če ti dam dvajset bonbonov, da si jih razdelita z malim bratcem, koliko jih dobi mali Jernejček? — Pet, stric! — Ti ne znaš računati! — Jaz znam, ampak Jernejček še ne zna.

Dobro je povedal. — Na letoviški postaji nekje se je ono soboto vse trlo potnikov, ki so hoteli na vlak. Pa je bilo vsi polno. Vozov premalo. Pritor žujoče se občinstvo je sprejelo vodnik takole potolažil: Saj vozov je dovolj, ampak ljudi je preveč.

V cirkusu. — Sinček v cirkusu, kjer razkazujejo skupni slonov: Papa, to so tiste živali, ki se delajo iz muh, kaj ne?

Ni dovolj razločno napisal. — Urednik: Članek ni slab. Le tako jasno morate pisati, da vas bo razumel vsak norec. — Česa pa niste razumeli, gospod urednik?

Pišteno ji je vrnil. — Janek je prišel na ples in prvo spoščno, ki jo je srečal, je prosil za ples. Domišljavka pa je odgovorila: Jaz si svoje plesalce sama izbiram in grem plesat, s komer sama hočem.

Jaz pa nisem tako izbirčen, cenjena gospodinja. To razvidite iz tega, da sem najprvo vas prosil.

Med ženskami. — Razjarjena hišnica: Menda hočete postati predsednica mestnih klepetulj. Mesto je izpraznjeno. Gospa iz I. nadstropja: Izpraznjeno? Torej ste demitjionirali?

V šoli. — Učitelj hoče naučiti učence, da bi se zatekali k zdravniku, če bi se jim kaj pripetilo ali če bi zboleli. Da se prepriča, kako so ga učenci razumeli, vpraša Miha: No, Miha, kaj bi storil, če bi te bolela noga? — Šepal bi, gospod učitelj, — se odreže Miha.

Tudi trgovec. — S čim trguješ? — Z lesom. — Na drobno ali na debelo? — Na drobno. Vžigalice prodajam.

Katoliški Slovenci oglašajte svoje prireditve v "Amerikanskem Slovencu"!

Iz življenja in sveta.

JANTAR — BOGASTVO MORJA

Jantar! Dragocenost, ki tako rekoč raste v morskem pesku. Največja ležišča teh draguljev so na obali Baltiškega morja. Kaj je jantar?

V sivi davni so tam, kjer danes valove Baltiškega morja, rasli ogromni jelovi gozdovi. Kakor menijo geologi, pa je to gozdove v tako zvani terciarni dobi zagrnilo morje. Vse rastlinstvo se je pogreznilo v morskno globočino, jelove gozdove je zasul fini morsk pesek. Kar je od teh jelovih gozdov še ostalo, to je jantar, ki ga ljudje poznajo že tisočletja. Jantar namreč ni nič drugega kakor strjena jelova smola. Jelka, ki je kje načeta, izceja iz sebe smolnat sok, ki teče po drevesu na tla in se tu strdi. Čezenj pada iglasto listje, na to se zopet cedi smola itd. V teku sto- in tisočletij so se nabrale na tleh cele plasti smole v kroglicah in palčicah. Ko je morje zagrnilo gozdove, je drevje hitro segnilo, smolnate plasti pa so se ohranile ter od tisočletja do tisočletja postajale bolj trde. Ker pa je smola razmeroma lahka, so jo morskimi valovi metalni na obrežje. Danes dobivajo jantar v modrosivem ilovnatem pesku, v tako zvani modri prsti. Ta prst je ka- zavi metre debela ter pričinja že nekaj metrov pod morskim dnem, na obrežju pa so jo našli 5 m pod morsk gladino. Ker je obrežje skoraj povsod več ko 20 m visoko nad morjem, je najti plast, v kateri se skriva jantar, šele v globočini 30 m.

Jantar ima različne barve: je rumen in rjavkast, prozoren in nekatko zastrt. Ribiči, ki iščejo jantar, pravijo jantaru, ki ni prozoren, da je "barva kislega zelja". Velike kose jantara obdelajo takoj, male kroglice pa delajo skupaj v en kos, katerega potem obdelajo. Strokovnjaki seveda cenijo naravni jantar bolj. Redko kedaj dobijo jantar v taki obliki, kakršnega je napravila narava že na drevesu. To so podolgaste raztegnjene velike kapljice podobne kroglice, ki dokazujejo, kako je smola počasi lezla iz ranjenega drevesa. Dobiti pa je tudi prave kapljice in pa tudi cele kose, ki so se strdili in so se sprjeli na tleh. V teh velikih kosih je lahko razločiti posamezne kapljice.

Najbolj zanimivo pri jantaru je, da nam vsaj v malem pokajo že kos nekdanjosti potopljenih gozdov. Ko je smola padala na tla, se je oprile marsikaj, ali žuželke ali igle jelk ali kaka druga stvar. Zato najdemo danes v jantaru življenjske oblike iz davnih preteklosti, kar učenjakom služi za proučevanje. Iz teh jantarskih vsebin so naravoslovci dognali, kakšno rastlinstvo in živalstvo je bilo tedaj na zemlji. Žuželke tistega časa so bile prav take, kakršne so dandanašnje, rastlinstvo pa je bilo tako, kakršno se danes nahaja v bolj južnih krajih. Na bregovih Baltiškega morja je torej pred mnogo tisoč leti vladalo južno podnebje. Dognali so, da so poleg jelovega in listnatega drevja rastle ob Baltiškem morju tudi palme, ciprese, magnolije in cimet.

Jantar so poznali že Grki in so ga imenovali "elektron". Dobivali so ga pa prav tako na baltiški obali, kakor ga dobivajo danes. Že pred 2000 leti so v teh krajih ljudje nabirali jantar in ga prodajali daleč proti jugu, bodisi po trgovskih potih, ki so vodile po suhem, ali pa so ga vozili drzni feničanski mornarji v majhnih ladjicah iz Baltika okrog vse Evrope skozi Gibraltar, Sredozemsko morje na Grško in Egipt. V vseh starinskih

grobščih dobimo okrasje iz jantara.

Kako dobivajo jantar? Najboljša "zetev" za jantar je v dneih po hudih viharjih, ko so morskimi valovi že več dni bičali zemljo in raznesli mehko morsk dno, so odprli tudi tako zvano "modro plast" pod morskim dnem ter prinesli na površje jantar, ki so ga vrgli na obrežje pesek. Ko se valovi zopet poležejo, hite prebivalci na obrežje in iščejo jantar. Pri tem marsikdo, ki mu je sreča mila, zasluži velike vsote. Ribiči veslajo z dolgimi mrežami na morje in love tudi morske rastline, med katere so se vjele jantareve kroglice. Morske rastline, ki nosijo s seboj jantar, spoznajo ribiči po modrikasti barvi, katero so dobile rastline od modre prsti. Taki dnevi so za prebivalce tega morskga obrežja dnevi sreče. To, kar so nalovili, imenujejo "blagoslov obrežja". Na obalo pa ne priplavajo vsi kosi jantara, ki ga je morje dvignilo izpod morskih tal, ampak marsikak kos pade nazaj na dno, kjer obleži v morskem pesku. Kadar je ob mirnem vremenu voda tako čista, da je videti ne pregloboko dno, ribiči lahko opazijo na dnu rumeni kamen, ki se razločno loči od belega peska. Kadar ribiči kaj takega opazijo, brž prihitijo z dolgimi mrežami in črpa dragocenosti z morskga dna. Včasih tudi potapljači iščejo jantar na morskem dnem, vendar se to manj izplača.

Poleg jantara je še en kamen, ki je nastal iz drevesnih snovi, to je gagat: Je popolnoma črn, kakor oglje ter zgoščene- nemu premoju podoben. Dobivajo ga predvsem na Angleškem, kjer ga predelujejo za zalne okraske. Je težji ko jantar in tudi trši, je pa krhek prav tako ko jantar. Če ti jantar ali gagat pade na tla, se razbije. Zato je treba na te vrste dragih kamnov posebno paziti.

V ZADNJEM TRENUTKU REŠENA

Dva angleška letalca, med njima znameniti letalec kapitan Scott, sta se s svojim letalom morala spustiti na sipino blizu morske obali (na obrežju Lincolnshire). Najprvo sta poskušala zopet pognati motor. Toda prizadevanje je bilo brezuspešno; motor ni hotel zabrenčati. Zato sta začela mahati, da bi opozorila nase nedaleč proč ploveče ladje; a nobena ju ni opazila. Ni kazalo drugega, kakor sleči se in plavati proti obali. Pa močan protitok ju je metal nazaj na sipino, da sta vsa upehana slednjic morala odnehati. Med tem pa je začela naraščati morskima plima, ki je obema odnesla vso obleko, katero sta poprej slekla. Hotela sta zakuriti ogenj, a vžigalice so šle z obleko rakom žvižgat. V najhujši sili sta s petrolejem polila dve preprogi, ki sta ju vzela z letala. Tako namočene cunje sta hotela užgati na ta način, da sta iz fo-

DENAR

v Jugoslavijo in druge države pošiljam zanesljivo in točno po dnevnem kursu. Včeraj smo računali:

Za 100 din	.....\$ 2.25
Za 250 din	.....\$ 5.05
Za 500 din	.....\$ 9.50
Za 1000 din	.....\$18.50
Za 2500 din	.....\$46.15
Za 5000 din	.....\$91.50

Za 100 lir	.....\$ 5.90
Za 500 lir	.....\$27.00
Za 1000 lir	.....\$53.25

Pri večjih svotah primeren popust. Money Order in pisma naslavlajte na: JOHN JERICHI 1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

tografskega aparata vzela leče, jo držala na solncu in žarke lovila na cunje. Pa solnčni žarki ju niso ubogali. Končno sta bila že čisto obupana, ker je plima med tem prihajala vedno višje. V zadnjem hipu se eden obeh ponesrečencev spomni še zadnjega sredstva. V petrolej namočene cunje preprog sta položila pod magnet svojega letala. Nato sta začela vrteti propeler, ki sta ga vrtela poldrugo uro dolgo, dokler ni iz magneta skočila odrešilna iskra na cunje in jih zažgala. Nastal je ogenj, ki sta vanj pometala vse, kar sta mogla dobiti gorljivega na letalu. Na ta ogenj je nazadnje postal pozoren neki parnik, ki je pripil blizu in rešil oba letalca v zadnjem hipu, ko je plima skoro že dosegla vrh sipine.

MODERNA ROBINZONA

V Berlin je prišlo pismo od prof. dr. Fr. Ritterja, ki se je naselil s soprogo pred tremi leti na neobljudenem otočju v Želvi skupini (Galapagos) blizu ravnika. Otočič, ki sta si ga izbrala nova Robinzona, se imenuje Floreana, ker se odlikuje po posebno bujnim rastlinstvu. V teku zadnjih 24 mesecev so samo dvakrat obiskali otočič tuji ljudje. Zadnji izmed obiskovalcev je bil neki "Robinzonov" prijatelj, ki mu je prinesel jako koristno darilo, močnega mladega osla. Ritter in žena opravljata sama vse potrebne posle, živita od sadja in zelenjave lastnega pridelka ter ves čas shajata brez mesa in kruha. Prve mesece sta prebela v zasilni, v naglici postavljeni bajti. Pozneje sta morala zgraditi močnejšo hišo in visok plot, ker so zaloge živil privabile sicer ne zalne, a nadležne glodavce, miši in druge. Dr. Ritter in njegova žena se nista naveličala samote in pišeta, da nikakor ne pogrešata nemirne Evrope. Družba dveh udomačenih opic jima popolnoma zadostuje. Otočič Floreana se jima zdi pravi raj. Ne moreta prehaliti zdrave in okusne prehrane, ki jo jim daje krompir, banane, pomaranče, limone in sok sladkornega trsja. Le redkokdaj se prikaže daleč na obzorju dim mimoplovečega parnika, ki spomni "Robinzona" na nekdanje sitno, težko, hrupno življenje. "V sličnih trenutkih sva dvakrat srečna, da sva se poslovlila za vselej od stare domovine," sklepa pismo. "Nikakor naju ne pomilujete, če namo nočete zavidati."

FOTOGRAFIJA NA DALJAVO

Londonski "Times" so priobčile pred nekaj dnevi velezanimiv celoten pogled na francosko obalo iz Dovra. Fotografija je bila posneta nekega dne, ko je bil razgled precej zameglen in moten. Za fotografiranje so se zorju dim mimoplovečega parnika, ki spomni "Robinzona" na nekdanje sitno, težko, hrupno življenje. "V sličnih trenutkih sva dvakrat srečna, da sva se poslovlila za vselej od stare domovine," sklepa pismo. "Nikakor naju ne pomilujete, če namo nočete zavidati."

UMETNI ČLOVEK NI NOVOST

Zadnja leta večkrat beremo o poizkusih, napraviti stroj, ki bi bil po zunanji konstrukciji podoben človeškemu telesu in ki bi lahko izvrševal nekatera dela kakor pravi človek. Češki pisatelj Čapek je napisal o tem umet-

DR. ALLAN J. HRUBY

Specijalist za pljučne in srčne bolezni
Tel. Rockwell 3364
Stanovanje: 1130 No. Lorel Ave.
Tel. Austin 2376, Chicago
Urad: 3335 West 26th Street
Uradne ure: 5 do 9 zveč. razen sred. ob sredah 9 do 11 dop.; ob sobotah 1 do 4 pop.

JOHN ZALAR

JAVNI NOTAR
— REAL ESTATE
— INSURANCE
1118 Wadsworth Avenue
NORTH CHICAGO, ILL.

PLUMBARSTVO

Mi popravljamo vsa plumbarska dela. — Instaliramo kopalne, umivalne in kuhinjske sinke, toilette, po emerni ceni. — Račune plačujete lahko na obroke.

Thomas Higgins
PLUMBING, GAS FITTING
AND SEWERAGE
2313 So. Oakley Avenue,
Tel. Canal 0610. CHICAGO, ILL.

nem človeku, ki ga nazivlja robot, celo dramo. Vendar moramo ugotoviti, da ti poskusi, ki so bolj podobni igračkam, niso niti novi. Robote so poznali že stari Egipčani. V zgodovini beremo, da se v Egiptu že leta 1285 pred Kristusom poznali stroji, ki je bil po zunanosti podoben človeku in ki ga je bilo treba samo sprožiti, pa je izvrševal določeni posel. Kralj Ptolemej Philodolphos je napravil takega umetnega sužnja, ki je bil njim vihtel pahljaco iz nojevih peres in ga hladil.

Slavni učenjak Albertus Magnus je iznašel stroj, ki je bil tudi podoben človeku in ki mu je odpiral vrata. Leta 1770 je iznašel Švicar Peter Alojzij Drog umetnega človeka, ki je bil tako umetno sestavljen, da je mogel celo avtomatično kopirati njegove risbe. Kakor vidimo, ni na svetu nobena stvar nova.

IZKOPAVANJE TROJE

Svetovna vojna je prekinila arheološka dela pri izkopavanju Troje iz razvalin. Ekspedicija, ki se je sestavila na univerzi v Cincinnatiju pod vodstvom Williama Sampleja in Karla Blagdena, pa nadaljuje tam, kjer so prenehali kopati starinoslovci pred vojno. 76-letni profesor Dörpfeld, ki je vodil izkopavanje v Olimpiji in Pergamonu, se namerava pridružiti ameriški odpravi v najkrajšem času, da ji bo na razpolago s svojimi praktičnimi izkustvi.

Dosedanji raziskovalci so odkopali na mestu nekdanje Troje že štiri mesta. Ameriška odprava bo skušala za vsako ceno najti grobove Ahila, Patrokla in Ajaksa, ki jih rabijo starinoslovci za potrditev svojih teorij o stari Troji.

FOTOGRAFIJA NA DALJAVO

Londonski "Times" so priobčile pred nekaj dnevi velezanimiv celoten pogled na francosko obalo iz Dovra. Fotografija je bila posneta nekega dne, ko je bil razgled precej zameglen in moten. Za fotografiranje so se zorju dim mimoplovečega parnika, ki spomni "Robinzona" na nekdanje sitno, težko, hrupno življenje. "V sličnih trenutkih sva dvakrat srečna, da sva se poslovlila za vselej od stare domovine," sklepa pismo. "Nikakor naju ne pomilujete, če namo nočete zavidati."

Samo cent in pol stane "Am Slovenec" naročnike dnevno in vendar koliko zanimivost in koristnega berila najdete v njem za ta cent in pol!

Osebnost Voden JESENSKI IZLET v JUGOSLAVIJO BERENGARIA

na največjem Cunardovem ekspres parniku
Odpluje iz New Yorka proti Cherbourg
7. SEPTEMBRA

Posebne privlačnosti so: znatno znižane cene za tretji razred in novi prostori v prejšnjem turističnem razredu za potnike tretjega razreda. Udeležence tega izleta bo spremljal na njihovi čilj izvežbani potniški uradnik Cunard Crite, ki bo tudi skrbel za njihovo prtljago in vse, kar se tiče potnih listov. Samo enonočna vožnja na posebnem vlaku iz Pariza.

Vprašajte takoj pri
LEO ZAKRAJŠEK
GENERAL TRAVEL SERVICE, INC.
1359—2nd Avenue, New York
ali pri
CUNARD LINE
346 No. Michigan Ave., Chicago, Ill.

SERUM PROTI RUMENI MRZLICI

Odlična zdravnik pariskega Pasteurjevega zavoda Sellard in Laigret, ki že več let proučujeta problem pobijanja rumene mrzlice, sta iznašla sredstvo, ki obvaruje telo pred napadom rumene mrzlice. Poizkusi s tem serumom so zelo dobro uspeli in na podlagi teh rezultatov bodo serum sedaj izdelovali v veliki množini.

PETI PATENT,

podeljen možu iz St. Louisa za pripomoček za odpravo pasu. Francis J. Stuart, predsednik Plapao Laboratories, Inc., 1962 Stuart Bldg., St. Louis, Mo., je nedavno prejel peti patent na svoj umni pripomoček, na katerega so bili že prej podeljeni drugi patenti pred nekaj leti in ki je znan po trgovski znamki "Plapao-Pad", potom katerega se lahko ljudje, ki trpe na kili, uspešno zdravijo privatno v svojem domu brez vsake zamude pri delu.

Plapao-Pad je popolnoma nekaj različnega od pripomočka, ki je znan pod imenom pas. Izdelan je iz močnega upogljivega materiala in prirejen tako, da se uda vsakemu gibu telesa, kar ga napravi veliko bolj udobnega.

Ker Mr. Stuart izdeluje Plapao-Pad že dolgo časa, mu bo brez dvoma možno, da bo lahko poslal pismena pojasnila o njem vsakomur, ki mu bo pisal.

Zenitovanjko potovanje se imenuje navadno, medeno potovanje; ko pa medu zmanjka sledi grenkoba in viharji.

Največja skrb mnogih žensk je to, da hitro zaupa naprej svojim prijateljicam kako tajnost.

DR. H. M. LANCASTER DENTIST

2159 West 22nd Street, (ogel Leavitt St.)
Tel. Roosevelt 3817
CHICAGO

Kakovost Poštenost Točnost
A. F. WARHANK
— LEKARNA —
Posluje preko 32 let.
2158 West 22nd Street, ogel Leavitt Street CHICAGO, ILL.

TARZAN

gre po zlato v zakleto mesto Opar

To je novo poglavje v

TARZANOVİ POVESTI

Do sedaj ste čitali sledeča zanimiva poglavja:

1. Tarzan od opic

To poglavje vam je povedalo, kako je nastal Tarzan, v kakih okoliščinah se je rodil in vzgojil. Bil je sin angleškega plemeničarja, Lorda Greystoke, ki so ga umorile v džungli gorile. Kot enoletno dete je pobrala gorila malega fantka v zibel, ga odnesla seboj v džunglo in ga tam na svoj način odgojila. V takih svojih okoliščinah je vzrastel Tarzan v orjaka, kakoršnega svet še ni videl in ne bo. Z zanimanjem smo mu sledili v tem poglavju. Nato smo brali:

2. Tarzanov povratek

Tarzan je bil prišel v dotiko s civiliziranim svetom. Toda v tem svetu je spoznal zvižčnost in zastudil se mu je, srce ga je vlekle nazaj tja, kjer se je odgojil v džungli. Postal je kralj goril. Odkril je zakleto mesto Opar, tam našel velike zaloge zlata, kar je porabil, da si je pozneje priboril nazaj ime njegove rodbine Lorda Greystoka, se oženil z Ivano, itd. In potem:

3. Tarzanove zveri

V tem poglavju vidimo, kako so Tarzanu ukradli edinega sina. Podal se je na lov in ga iskal vse križem džungle, kjer ga je končno tudi našel in se je zopet vrnil v Anglijo in si ustanovil lep dom. Toda usoda življenja ni mirovala. Razposajeni sin mu uide z gorilo Akutom v svet in nazaj v džunglo, katero poglavje smo pravkar z zanimanjem brali. Imenovalo se je:

4. Tarzanov sin

in se je končalo v zadnji številki tega lista na način, da so oče, mati in sin na čudežni način zopet prišli skupaj. Občudovali smo vse to. Toda usoda Tarzanovega življenja še ne vjena. Novo poglavje, ki pokaže, kako si je Tarzan ustanovil bogato posestvo v Afriki in kako je končno gospodarsko propadel. Da se reši, gre Tarzan nazaj v zakleto mesto Opar po zlato. Tu pa zopet nove nezgode, polne zanimanja. To poglavje se imenuje:

"Tarzan gre po zlato v Opar"

Začne se v prihodnji številki tega lista. Kakor ste brali z velikim zanimanjem dosedanja poglavja zanimive Tarzanove povesti, boste še s toliko večjim zanimanjem brali to novo poglavje.

Priporočamo vsem, ki jim je naročnina potekla, da naj pravočasno isto obnove, da se jim med to povestjo ne bo ustavilo lista. Obenem pa opozorite tudi svoje prijatelje in znance, da se naj na list naroče, da bodo brali "Tarzana". Veliko veselje napravi vsak, če list naroči svojim domačim v stari kraj. Tam Tarzana z velikim veseljem bero, od hiše do hiše roma v vsaki vasi. Naročite list v stari kraj vsaj za pol leta za poskušajo.

Tarzanova povest bo izhajala v listu še celo leto. Plačujte naročnino točno, da bo mogoče listu nabavljati zanimivo čtivo za vas.

Mlinarjev Janez

SLOVENSKI JUNAK ALI UPLEMENITBA TEHARČANOV

Sestavil po narodni pripovedki iz srede
petnajstega stoletja F. Kočvar

"Podam se le," pravi pogumno Miha, "pod pogojem, da smem tega-le ranjenca, svojega gospodarja in načelnika nesti z bojišča, da mu obvežem rane. Morebiti ga tako še otmem smrti. Le pod tem pogojem se vam podam, sicer pa rajši ž njim vred umrjem!"

"To je lepa, to je junaška beseda," ga pohvali Arabec. "Jako si mi všeč, krščanski junak. Daj mi svojo sekuro in odidi z mojim sužnjem v tabor. Ondi lahko mirno obvežeš rane ranjencu s svojo zastavo."

Miha izroči sekuro, dvigne še eno teharsko zastavo kvišku, da zaplapola visoko v zraku, kakor bi hotel reči: "Glejte, tukaj sva, rešite naju!" Arabčev sluga prinese medtem nosilnico, na katero naložita nezavestnega Janeza, in zapustita ž njim bojišče.

Dospevši v dragoceno opravljeno Arabčev šotor, položita Janeza na svilnate blazine. Miha mu začne izpirati rane in se prepriča na svojo veliko radost, da ni nobene smrtno med njimi, četudi so zlasti prsi vse razmesarjene. Da je tako oslabil, je bila vzrok preobila izguba krvi. Sluga odide z nosilnico zopet na bojišče. Miha ostane pa sam pri ranjencu. Ravno hoče razkosati teharsko zastavo, da bi z njenimi razrezki obvezal ranjenemu rane, kar mu pride nekaj drugega na misel. Svojo srjaco sleče, jo razreže na obveze in s tem obveže rane, slavno zastave si pa ovije mesto srjace okoli života in čez njo obleče zopet ostalo obleko.

Janezu se je pod obvezami kri kmalu popolnoma ustavila in povrnila se mu je zavest. Plaho gleda okoli sebe, da bi zvedel, kje da je. Vidoč, da je v turškem taboru, si srdito raztrga obveze raz ran, mrmrajoč: "Le teci, teci srčna kri, do zadnje kapljice mi steci! Sladkejša je smrt od sužnosti!" Že je hotel obvezo vreči proč, kar zagleda na nji z rdečimi nitkami vstično ime "MARJETICA".

Miha je bil nekoliko poprej stopil iz šotora, da vidi, kdo zmaguje v dolini, kdo omaguje. Ko sliši Janeza govoriti, stopi hitro v šotor nazaj, da mu zabrani potrgati obveze. Janez ga osupel pogleda in vzkligne: "Marjetica," obenem se mu pa tudi že zopet stemni pred očmi in omedlevica ga napade. — Zdelo se mu je, da je videl v Voglarjevem Mihu svojo drago, svojo pre-milo Marjetico.

VI. SUŽNOST.

Teharska četa je dobro videla svojo zastavo zaplapolati trikrat v zraku in razumela, kaj to pomeni. Četudi je doprinašala čuda hrabrosti, da bi rešila načelnika in zastavo, je bil vendar ves napor zastonj. Vedno so vrele nove in čedalje bolj mnogobrojne turške čete na bojišče, bilo je, kakor da bi bila iz vsakega ubitega Turka nastala dva iz njegove kravi. Že si stoji kristjani in Turki tri dni v krvavi borbi nasproti. Turki so naskakovali kakor besni, kristjani pa stali neupogljivo, kakor skale v morju, v koje se zaganja od vseh strani peneče valove. Turška vojska je izgubila že polovico svojih najboljših vojakov — groznih janičarjev.

Četrti dan napoči. Križarji so zopet v bojnih vrstah razvrščeni pričakovali turških napadov, toda glej, kako se začudijo, videč turški tabor prazen pred seboj. Skoraj da lastnim očem niso verjeli, in vendar je bilo tako. Turki so, kakor so po noči privreli, tako zopet

ponoči sramotno odkurili, videč, da nič ne opravijo ob tolikšni hrabrosti kristjanov. Prvič so se morale umakniti dosedaj nezmagljive čete sultana Mohameda kristjanski nadsili in bojno polje je bilo nasejano z ranjenci in mrtveci, kakor leži snopje po strnjenem polju ob času žetve za ženjicami. Sedaj je šel željno iskati po tem strnjenem polju smrtno setve oče sina, sin očeta, brat brata, prijatelj prijatelja, ki so se v boju ločili, žal da premnogi na veke. Tudi teharski fantje so iskali svojega načelnika na bojišču od zgodnje zore do poznega mraka, toda zastonj. Zelenka, Janezovega konja, so našli ubitega, ali o Janezu ni bilo niti najmanjšega sledu.

Kako dolgo je ležal Janez v nezavesti, sam ni vedel. Ko se mu zavest zopet povrne, in se ogleda, kje da je, vidi, da leži v lepi sobi v prekrasni postelji. Dozdevalo se mu je, kakor da bi se mu bilo sanjalo, kako da je padel v boju s Turki s svojega Zelenka, kako da so ga potem Turki z Voglarjevimi vredi vlekli, kako da je bil ta Voglarjev Miha do pičice podoben Marjetici, in kakor da bi mu bila ona v moški obleki obvezala s svojo srjaco rane. Toda težka glava in skeleče rane ga živo prepričajo, da to niso bile nobene hude sanje, temveč vse le prebridka resnica. Zopet upre svoje oči na obveze, o katerih se mu je tako živo sanjalo, kakor da bi bile nastrižene iz Marjetičine srjace. Od prve do poslednje jih pregleda, in sam ne ve, ali je resnica, ali so sanje, varljive sanje. Ko pa ugleda na eni zopet ime "MARJETICA", vstično z rdečimi nitkami, je prepričan, da tukaj ni nobenih sanj, temveč sama gola, žalostna resnica. Janez zastoka, globoko vzdihne in pravi: "Gospod, Tvoja sveta volja naj se zgodi!" Strežaj, ki je ob oknu slonel in malomarno gledal na dolgočasno ravnino, ležečo pred hišo, pristopi k Janezovi postelji in Janezu se je zopet zdelo, kakor da bi bil v sanjah tudi tega nekje videl. Bil je namreč tisti Arabčev sluga, ki je prinesel v družbi z Mihom Janeza z bojišča v šotor.

"Hvala Allahu in njegovemu preroku, da si se vendar zdrnil iz dolge omedlevice," pravi sluga in nadaljuje: "celi teden je trajala, in ranocelnik je sam žel dvomiti, da bi še ozdravil."

"Torej niso sanje, kakor se mi dozdeva," vpraša začudeno Janez, "pri vseh svetnikih te prosim, razkri mi resnico, kaj je z menoj, ali se mi sanja ali ne. Kje sem?"

"Sedaj govoriš, kakor se pametnemu človeku spodobi."

"Kdo me je obvezal?"

"Tvoj tovariš, ki te je pred Beogradom tako hrabro branil pred našimi janičarji."

"Kje pa je sedaj ta moj tovariš?"

"Odjadral je z mojim gospodarjem v Alžir."

"In kje sem jaz?"

"V Carigradu."

"V Alžiru, v Carigradu?" ponavlja Janez mehanično, kakor bi mu ne hotelo v glavo, kje vse to leži.

Sluga nadaljuje: "Moj gospodar te je dal prenesti smrtno ranjenega z bojišča pred Beogradom v svoji lastni nosilnici v šotor in od ondat spraviti v Carigrad. Ti seveda o vsem tem nič ne veš, ker nisi ves čas niti oči odprl."

(Dalje prih.)

Katoliški Slovenci oglašajte
svoje priveditve v "Amerikan-
skem Slovencu"!

RAZNE KNJIGE

ki se dobe v zalogi knjigarne Amer. Slovenec:
VERŠKE IN NABOŽNE KNJIGE

BERILA IN EVANGELIJI, za nedelje, praznike in imenitnejše godove celega leta	\$2.00
BREZ VREDE. Devet govorov o neveri. Dr. M. Opeka	35c
DUHOVNE VAJE, za duhovnike. Urb. Nežmah	\$1.00
DEKLETOM. 1. zvezek. Krščansko življenje. Dr. A. B. Jeglič	45c
JAGNJE BOŽJE. 12 govorov o daritvi sv. maše. Dr. M. Opeka	60c
JEDRO KATOL. NAUKA. And. Einspieler	95c
JERUZALEMSKI ROMAN. Dr. F. Lampe	30c
KAM? Fantom in dekletom spisal Dr. F. Lampe	95c
KATHEZE ZA PRVENCE	35c
KNJIGA O MARIJI. Spomin na prvi slov. Marijin kongres v Ljubljani l. 1924	\$1.75
KRALJ VEKOV. 10 govorov o Bogu. Dr. M. Opeka	75c
KRISTUSOVO ŽIVLJENJE IN SMRT. 1. in 2. del meh. vezava. St. Kocijančič. Vsak del po	75c
KRIZANA USMILJENOST ali življenje sv. Elizabete. Dr. A. Stele	\$1.00
KRŠČANSKI NAUK ZA PRVENCE	35c
KRŠČANSKO KATOLIŠKO NRAVOSLOVJE. F. Kosce	75c
LEGENGE, o sv. Frančišku in druge. Ks. Meško	75c
LURŠKI ČUDEŽI. Francosko spisal H. Lasser	75c
MALA CVETKA MARIJINA. D. M. Brumat	\$1.25
MLADENČEM. 1. zvezek Obramba vere. Dr. A. B. Jeglič	45c
MESTO NA GORI. 14 govorov o cerkvi. Dr. M. Opeka	\$1.25
MOST V ŽIVLJENJE. And. Čadež	75c
O KRŠČANSKI VZGOJI MLADINE. Okrožnica sv. očeta Pija XI.	35c
OB SKRIVNIH VIRIH. Dr. Jos. Jeraj. Pouk za življenje	60c
OD BLAGOSLOVIL	75c
O DVEH GREHIH. Trinajst govorov za moralo. Dr. Mih. Opeka	60c
PAMET IN VERA. J. M. Seigerschmid. Slovenskem narodu v potrdilo njegove vere	25c
PASTIRSKI LISTI. Ant. Mart. Slomšek	25c
PETER BARBARIČ, vzoren hrvatski mladenič, vzor mladeničem slovenskim. P. A. Puntingam. S. J.	95c
PODBOBNIM NAČRT ZA POUČEVANJE VERONAUKA na ljud. šolah. A. Čadež	25c
POTA MARIJINA. Kratka šola lepega življenja za družbenice. Dr. Miroslav Brumat	75c
PREMIŠLJEVANJE O BOŽJEM SRCU JEZUSOVEM	60c
PREMIŠLJEVANJE O ŽIVLJENJU NAŠEGA GOSPODA JEZUSA KRISTUSA za vse dneve celega l. 1. del	\$1.00
PRIDIGE. Mart. Avšič	\$1.00
PRILIKE PATRA BONAVENTURA v pojasnjevanje raznih verskih in navednih krščanskih resnic	35c
PRI NAJBOLJŠEM PRIJATELJU. Franc Bernik	\$1.00
RAZLAGANJE CERKVENEGA LETA ali slovenski Goffine. Msgr. Val. Podgorc	\$1.50
SESTRA BENIGNA KONSOLATA FERRENO. Nje življenjepis	50c
SIRAHOVE BUKVE	\$1.00
SONCE IN SENCA. Dr. A. Tominec	\$1.00
SV. CIRIL IN METOD. A. Mart. Slomšek	50c
SPOLNUJ ZAPOVEDI. Fr. Bernik. 1. in 2. knjiga. Vsaka po	50c
SVETI KRIŽEV POT sv. Leonarda Porto-Mavriškega	15c
SV. TOMAŽ AKVINSKI. Dr. Angelicus. Življenjepis	75c
UMETNOST V BOGOČASTNI SLUŽBI. J. Flis	\$1.00
VEČERI OB LEMANU. Prof. M. Moravski S. J.	65c
VODNIK MARIJANSKI. Navodilo za vodstvo Marijine družbe	75c
IZ LUČI IN TEME. E. Gangl	50c
VSTAJENJE DUŠE. 25 govorov za prerod. Dr. M. Opeka	\$1.00
VZORNICI PRVEGA SV. OBHAJILA. And. Kržič	\$1.00
ZA RESNICO. 18 obrambnih govorov. Dr. M. Opeka	50c
ZGODOBE SV. PISMA. Dr. Jan. Ev. Krek. 1. in 2. del. Vezave v papirnate trde platnice, vsak del po	\$4.00
Fino vezane v usnje, vsak del po	\$7.50
ŽENINOM IN NEVESTAM. Dr. A. B. Jeglič	25c
ŽIVLJENJE SVETNIKOV IN SVETNIC. Matija Torkar. 1. in 2. del. Vsak del po	\$2.50

PESMI IN POEZIJE

BISERNICE iz belokranjskega narodnega zaklada. Ivan Šašel. 1. in 2. del. Vsak del po	75c
BRTJE IZ VRTA SLOVENSKEGA PESNIŠTVA. Dr. Jos. Lovrenčič	50c
CVETJE NA POTI ŽIVLJENJA. M. Elizabeta O. S. Urs.	\$1.00
ČRNA GORA. Pripovedna pesem	25c
GORSKE PRAVLJICE. Jože Lovrenčič	40c
GORSKI VENEC vladike črnogorskega Petra II. Petroviča-Njegoša	50c
HOMERJEVA ILIADA. I. — VI. spev in VII. — XII. spev. Vsak	50c
IZBRANE PESMI. Ant. Funtek	50c
IZ MOJE CELICE. M. Elizabeta O. S. Urs.	\$1.00
JEVGENIJ ONJEGIN. A. S. Puškin, Roman v verzih	50c
JOB IN PSALM 118. S. Gregorčič	\$1.00
KOZBAR. Izbrane pesmi Tar. Ševčenka	\$1.00
KORENTIM KRITIKOM LJUBSKIM. J. T. Turkus	25c
KITICA MOJH. B. Maister	75c
PESMARICA. Zbirka narod. pesmi	50c
PESMI. Jos. Cimperman	75c
PESMI. J. T. Turkus	25c
PESMI V NEDELJE CELEGA LETA. L. Dolinar	50c
POEZIJE FRANCETA PREŠERNA	65c
POEZIJE. Frank Levstik	\$1.00
POEZIJE. S. Gregorčič. 1. del	75c
IV. del	\$1.00
POEZIJE. Zamejski	50c
PSALMI. Iv. Vesel	75c
RIMSKI VERZI. Dr. Mih. Opeka	50c
SLOVENSKE BALADE IN ROMANCE. C. Golar	75c
SLOVENSKE LEGENDE. A. Medved	50c
SLUTNJE. Iv. Albrecht	35c
STRUNAM SLOVO. B. Miran (J. Stritar)	40c
SOTOR MIRU. Silv. Sardenko	75c
VALENTIN VODNIK, svojemu narodu	15c
ZBIRKA PESMI, Simon Gregorčič	50c
ZLATOROG. Planinska pravljica. R. Baumbach	50c

RAZNE KNJIGE

KATOLIŠKI SHOD V LJUBLJANI l. 1923	\$1.00
KOLENDAR DRUŽBE SV. MOHORJA, za l. 1921	20c
LETOPIS LJUBLJANSKE ŠKOFIJE, za l. 1924	50c
NOVA VELIKA, arabska sanjska knjiga. Ilustrovana s slikami	\$2.00
Brez slik	\$1.00
MALA SANJSKA KNJIGA	45c
III. SLOV. KATOL. SHOD V LJUBLJANI l. 1906	35c

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order, bančnem draftu ali v znakah. Knjige pošiljamo poštne proste. Vsa naročila pošljite na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. 22nd STREET CHICAGO, ILL.

O TEM IN ONEM

NAJSTAREJŠI PAPIRJI

V družbi za vzhodno azijsko umetnost v Berlinu je predaval prof. dr. Jacob o kulturnem vplivu vzhodne Azije na evropski zahod. Predavatelj je izjavil:

Kitajec Čaj-Lun je iznašel okrog l. 100 po Kr. rojstvu papir, ki ga je izdeloval iz drevesnega lubja, konoplje in cunj. Meseca julija l. 751 je Zijad premagal ob reki Taras kneze rodu Turkov in njihove kitajske pomožne čete. Pri tej priliki je prišlo v jetništvo v Samarkand več Kitajcev, ki so znali izdelovati papir. Svojo obrt so nadaljevali v novi domovini. Novi papir je kmalu začel izporivati stari pergament. Pod vladno Harun-al-Rašida je papirna industrija prišla v Bagdad. Iz tega središča islamskega sveta se je pozneje skozi Španijo in Sicilijo preselila v Evropo. L. 1391 so začeli papir izdelovati v Nürnbergu, l. 1494 na Angleškem in l. 1690 e v ameriški Filadelfiji. Izkopanine v razvalinah mest v srednji in vzhodni Aziji iz zadnjega časa so pokazale ostanke papirja iz cunj, ki je bil narejen že v drugem stoletju, torej le nekaj desetletij potem, ko je Kitajec Čaj-Lun iznašel papir. V muzeju nadvojvode Reinerja na Dunaju imajo dve arabski pismi na papirju, ki je bil narejen okrog l. 600, najbrže v Bagdadu.

Zadnja desetletja se vedno množe iz razvalin izkopani dokazi, ki dokazujejo, da je tiskarstvo prišlo od vzhoda. Omeniti je treba najdbe v japonskih pagodah, najdbe v kitajskem Turkestanu, kjer so našli najstarejšo tiskovino iz l. 868. Id l. 816 so izkopali kovinske tiskarske plošče z vbočenimi kitajskimi znaki. Našli so tudi tisovine, tiskane s premaljšimi črkami narejenimi iz ile. Ta način tiska je iznašel na Kitajskem neki kovač med l. 1041 do 1049.

Papirnat denar so na Kitajskem tiskali že okrog l. 807, ker jim je manjkalo kovin. V ta na-

men so kmalu iznašli tisk na plošče. Kitajcem je sledila prednja Azija. L. 1147 je dal sultan Nureddin napraviti tiskane papirne te bankovce po dinarju, ker mu je v pomanjkanju zaradi druge križarske vojne zmanjkalo denarja. Poleg papirnatoga denarja je vzhod kmalu iznašel tudi menico, ki je arabska iznajdba in je bila v starem veku neznanost. Ta menica je v 10. stoletju po dimenom aval (arabsko havala) skozi Španijo in Italijo prišla v Evropo.

ŽENSKA PRED 5000 LETI

Pravijo, da žensko tudi v najstarejših časih ni moglo pogrešati umetnih lepote. Posebno kadar je materijalna kultura kakakega naroda prihajala na svet, hunec in se je pričel razkroj, tedaj so ženske vedno z veliko mero uporabljale razna lepota, katerimi so skušale popraviti, kakor delajo tudi danes, napake, ki jim jih je po njihovem mnenju na njihovem telesu pustila mati narava.

To nam dokazuje tudi izkopanine v staropisemskem mestu Ur, ki so iz 3. stoletja pr. Kr. Med drugimi izkopaninami so izkopali lepota, ki jih je uporabljala kraljica Subad. Barvilca za obrvi in ustnice kraljevske žene so vsebovala velike množine svinec, kar je po današnjih pojmih zdravju zelo škodljivo. Za lepota je služila tudi nekakšno svetlo modra ilovica. Modra barva, ki je bila ilovici pridejana, je bila najbrže od zmlitih modrih draguljev. Črna prašek, podoban antimonu, je vsebovala velike množine mangana in svinca, ter nekaj bakra. Črna barvo je dal mangan. Svinec in kalcijev karbonal so najbrže nalašč mešali zraven. Ker svinčeni oksidi v zvezi z drugimi najdbami kameninami dajejo različne vrste rjave, rdeče in škrlatne barve, je iz tega razvidno, da je tedanja moda ženskega lepote ljubila mnogo več različnih barv, kakor danes, ko se ženske zadovolje le z rdečimi ustnicami in črno pobarvanimi obrvmi.

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre

Na Hitrem Ekspresnem Parniku

LaFAYETTE

6. avgusta, 30. avgusta

CHAMPLAIN

20. avgusta, 10. sept.

ILE DE FRANCE

27. avgusta, 14. sept.

Nizke vozne cene v vse dele Jugoslavije

Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščenega agente

French Line

306 N. Michigan Ave.

Chicago, Ill.

VSE LINIJE IN PARNIKE

Spodaj imenovana slovenska tvrdka zastopa vse važne

trans-atlantske linije

in zato lahko odpremi vsakega potnika na katerem koli parniku.

V vašem interesu je, da se, kadar mislite na potovanje v stari kraj, ali od tam sem, vselej obrnete na staro, znano in zanesljivo domače podjetje

Leo Zakrajšek

General Travel Service

1359 Second Avenue,

NEW YORK, N. Y.

13 let v tem poslu.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Žefran

1941 W. 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Phone Roosevelt 3408

Na razpolago noč in dan!

— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

Telefon pisarne:
Central 0888

Tel. stanovanja:
Pullman 4374

FRANK R. DRAŠLER

— SLOVENSKI ODVETNIK —

Opravlja vsa odvetniška dela.

CONWAY BUILDING

111 W. Washington St., Room 1601 Chicago, Ill.
CHICAGO, ILLINOIS.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premaio.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.